

การปรับปรุงกระบวนการทำงานและพฤติกรรมเพื่อความปลอดภัยของพนักงาน เก็บขนมูลฝอย กรณีศึกษา: เทศบาลเมืองลาดสวาย

Improving Work Processes and Behavior for the Safety of Garbage
Collection Personnel: A Case Study of Lat Sawai Municipality

ระพีพัฒน์ ขวัญเจริญ¹, ชาลินี ชีวะกุล², บุญยวีร์ แทนเดช³, สุพนิดา นุ่มหมอก⁴
เปรมยุดา จินาทิตย์⁵, สิริยากร ฟังแฝง⁶ และกานต์ชนิด ลาขุณี⁷

Rapeepat Khwancharoen¹, Chailnee Cheevakul², Boonyawaree Tandaj³
Suphanida Nummork⁴, Premyuda Jinathit⁵, Siriyakron Fakfang⁶ and
Kanchanit Lakhunee⁷

Received: March 31, 2020

Revised: April 22, 2020

Accepted: April 23, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมการทำงานเพื่อประสิทธิภาพการทำงานให้มีความปลอดภัยของพนักงานขนมูลฝอย ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยใช้วงจรการบริหารงานคุณภาพ และการใช้โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล โดยได้ทำแบบสอบถามพฤติกรรมและความรู้ความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานขนมูลฝอย จำนวน 45 คน การใช้โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และการวิเคราะห์แผนภูมิแสดงเหตุและผล ผลการวิจัย พบว่าปัญหาที่พบ คือ พฤติกรรมที่ขาดความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการขนมูลฝอย มีพฤติกรรมขาดความระมัดระวังและขาดการตรวจสอบถึงพฤติกรรมในการทำงาน โดยการแก้ไขปัญหานั้นได้ดำเนินการจัดทำโปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลเข้ามาช่วยในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ผลการปรับปรุงพบว่าจากการปรับปรุงความรู้ด้วยการใช้โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามโปรแกรม ก่อนปรับปรุงเทศบาลประสบปัญหาพนักงานมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุใน ระดับดีมาก 15 คน หลังจากการใช้

¹⁻⁷ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี; Rajamangala University of Technology Thanyaburi
Corresponding author, email: rapeepat.khw@gmail.com, Tel. 089-8125492

โครงการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลเข้ามาช่วยในการพัฒนา และส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันให้กับพนักงาน ส่งผลให้พนักงานมีความรู้ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้น 8 คน ร้อยละ 53.33

คำสำคัญ: การปรับปรุงกระบวนการทำงาน, พฤติกรรม, พนักงานเก็บขยะมูลฝอย

Abstract

The objective of this research paper is to study problem and find ways to prevent and fix working behaviors for efficient work to ensure the safety of the staff carrying waste by using the quality management cycle and the use of behavioral promotion programs using personal protective equipment. Can be applied in the work process of the municipality From the research team going to inspect the location By conducting a questionnaire on behavior and knowledge of work safety of 45 solid waste workers, studying secondary data of knowledge Work behavior And analysis of the chart showing cause and effect. The results showed that the problems are behavior lacking knowledge about the dangers of solid waste transportation, employees have careless behavior and lack of checking of working behavior by resolving the problem that occurred has made use of behavioral promotion programs using personal protective equipment to help solve problems that occur. The results of the study showed that the improvement of knowledge by using the program to promote the behavior of personal protective equipment using the program before improvement, the municipality encountered problems. The employees had very good knowledge of accident prevention, 15 people, after using the behavioral promotion program using personal protective equipment to help develop and promote knowledge about prevention to the staff Resulting in an increase of 8.33% of staff having better knowledge 53.33

Keywords: Improving Work Processes, Behavior, Garbage Collection Personnel

บทนำ

นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้นำแนวคิดมาเป็นกรอบในการกำหนดนโยบายและแผนฯ ได้แก่ 1) การน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการวางแนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่าง สมดุล มุ่งเน้นการวางรากฐานของสังคมให้พึ่งตนเองได้และเกิดความมั่นคง สามารถต่อยอดสู่การ

พัฒนาเศรษฐกิจที่สร้างความเจริญเติบโตให้กับประเทศอย่างมั่นคง 2) การปรับกระบวนการทัศนใหม่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 3) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนฐานการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย มุ่งเน้นให้เกิดการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมั่นคงและยั่งยืนซึ่งมี 4 นโยบายหลัก คือ นโยบายที่ 1 จัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติ อย่างมั่นคงเพื่อความสมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน นโยบายที่ 2 สร้างการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อความมั่นคงและยั่งยืน นโยบายที่ 3 ยกระดับมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนโยบายที่ 4 สร้างความเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งภายใต้ 4 นโยบายหลักประกอบด้วย 12 นโยบายย่อย 38 ตัวชี้วัด และ 116 แผนนโยบาย (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2561)

เทศบาลเมืองลาดสวายมีหน้าที่ในการจัดการขยะในพื้นที่ทั้งหมด 3 เขต เขตที่ 1 ประกอบด้วย หมู่ที่ 1 บ้านคลองห้า หมู่ที่ 2 บ้านคลองห้า หมู่ที่ 3 บ้านคลองห้า หมู่ที่ 6 บ้านคลองสี่ หมู่ที่ 10 บ้านคลองสาม หมู่ที่ 11 บ้านคลองหกวา เขตที่ 2 ประกอบด้วย หมู่ที่ 5 บ้านคลองสี่ หมู่ที่ 8 บ้านคลองสาม หมู่ที่ 9 บ้านคลองสาม และเขตที่ 3 ประกอบด้วย หมู่ที่ 4 บ้านคลองสี่ หมู่ที่ 7 บ้านคลองสี่ ซึ่งดำเนินการโดยมีรถจัดเก็บขนมูลฝอยจำนวน 18 คัน และพนักงานเก็บขยะ จำนวน 45 คน ในการเก็บขยะจากชุมชนที่ปริมาณประมาณ 80-90 ตัน/วัน ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดเก็บและกำจัดขนมูลฝอย ได้แก่ ค่ากำจัดขนมูลฝอย (โดยจ่ายให้บริษัทเอกชนภายนอก) ค่าซ่อมบำรุงยานพาหนะ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลและค่าจ้างพนักงานจัดเก็บและกำจัดขยะ โดยเฉลี่ยประมาณ 5,400,000 บาท/ปี แต่กระบวนการทำงานในการจัดเก็บขยะยังคงมีการใช้แรงงานคนเป็นหลักในกระบวนการทำงานเกี่ยวกับการจัดการขยะ ซึ่งพฤติกรรมการทำงานของพนักงานเป็นสาเหตุที่อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุในการทำงานได้ ในแต่ละปี อัตราการเกิดอุบัติเหตุในการทำงานเพิ่มขึ้น ทั่วโลกมีผู้ใช้แรงงานประสบอันตรายจากการทำงานปีละ 250 ล้านคน เสียชีวิต 325,000 คน ในขณะที่ในประเทศไทย มีรายงานจากสำนักงานประกันสังคม สำนักงานกองทุนเงินทดแทน พบว่า มีผู้ประสบอันตรายเนื่องจากการทำงานประมาณ ปีละ 1.5-2.0 แสนคน (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2553)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุจากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนในการป้องกันการเกิดโรคและการบาดเจ็บจากการทำงานของพนักงานเก็บขยะ ความรู้เป็นพื้นฐานที่สำคัญซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจที่ถูกต้องจนกระทั่งสามารถนำหลักการ กฎเกณฑ์และวิธีการดำเนินการไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ได้ (Adams E. Nancy, 2015) การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมตามแบบจำลองความเชื่อด้านสุขภาพ ระบุว่าความรู้ของบุคคล สิ่งชักนำหรือจูงใจมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล (Marshall H. Becker, 1974)

คณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมการทำงานเพื่อประสิทธิภาพการทำงานให้มีความปลอดภัยของพนักงานชนมูลฝอย เทศบาลเมืองลาดสวายเพื่อเพิ่มความพร้อมในการเข้าสู่การดำเนินตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติปรับปรุงพฤติกรรมของพนักงานชนมูลฝอยและปรับปรุงนโยบายในการดูแลกำกับด้านความปลอดภัยในการทำงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมการทำงานเพื่อประสิทธิภาพการทำงานให้มีความปลอดภัยของพนักงานชนมูลฝอย เทศบาลเมืองลาดสวาย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องของการปรับปรุงกระบวนการทำงานและพฤติกรรมเพื่อความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนมูลฝอย เทศบาลเมืองลาดสวาย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยใช้วงจรการบริหารงานคุณภาพ และการใช้โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล โดยได้ทำแบบสอบถามเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ตอบโจทย์การทำงานวัตถุประสงค์ที่ต้องการแก้ไข ในส่วนของวิธีการดำเนินการวิจัยจะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานชนมูลฝอย เทศบาลเมืองลาดสวาย จำนวนรวมทั้งสิ้น 45 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยโดยการทำแบบสอบถามโดยกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานชนมูลฝอย การทำแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างเจาะประเด็นถึงพฤติกรรมการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับอันตรายการจัดการขนมูลฝอย และการป้องกันอันตรายโดยการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและลึกซึ้งเพื่อนำมาพิจารณาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล นำมาสรุปประเด็นการปรับปรุงของปัญหาที่เกิด ทางผู้วิจัยได้นำเครื่องมือมาใช้ในการแก้ปัญหาเหล่านี้ด้วยแบบสอบถามพฤติกรรมและความรู้ความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานชนมูลฝอยของ (นพรัตน์ เทียงคำดี, 2556) การใช้โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลของ (สุปรีย์ เตชา และสมคิด ปราบภัย, 2561) และวงจรการบริหารงานคุณภาพ โดยแต่ละเครื่องมือวิธีการใช้ การแก้ปัญหาแตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. แบบสอบถามพฤติกรรมและความรู้ความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานชนมูลฝอย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ปัจจัยด้านบุคคล เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ และจำนวนชั่วโมงการทำงานแต่ละวัน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

เป็นลักษณะข้อคำถามแบบให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ถูกหรือผิด จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

เป็นลักษณะข้อคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ โดยมีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ตัวเลือกให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลปัจจัยเอื้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามการได้รับการอบรมจากหน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 3 ข้อ โดยมีลักษณะข้อคำถามแบบให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล จำนวน 3 ข้อ โดยมีลักษณะข้อคำถามแบบให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานขนมูลฝอย โดยมีลักษณะข้อคำถามเชิงบวกและคำถามเชิงลบ จำนวน 5 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ตัวเลือกให้เลือกตอบ คือ 4 3 2 1 โดยครอบคลุมเนื้อหา 3 ด้าน ได้แก่ วิธีการปฏิบัติงาน การใช้ อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ

2. วงจรการบริหารคุณภาพ โดยใช้หลักการ PDCA ดังนี้

P = Plan จัดวางตารางอบรมทุก ๆ 12 เดือน ในการอบรมพนักงานขนมูลฝอย โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล โดยมีเป้าหมายให้พนักงานขนมูลฝอยมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ในระดับดีมากให้ได้มากกว่าร้อยละ 70 ของพนักงานขนมูลฝอยทั้งหมด

D = Do นำพนักงานขนมูลฝอยเข้ารับอบรมโปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ตามโปรแกรมหลักสูตรที่ได้วางไว้

C = Check ตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจของพนักงานที่เข้ารับการอบรม โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล โดยทำการทดสอบแบบสอบถามชุดเดิมเพื่อวัดผลความรู้หลังการอบรม

A = Action ปรับปรุงหลักสูตรการอบรมในบางเรื่องที่มีความยากในการทำความเข้าใจเกินไป ปรับเปลี่ยนแก้ไขเนื้อหาให้มีความทันสมัยกับปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง

3. การใช้โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในพนักงานขนมูลฝอย คณะผู้วิจัยได้ทำการดัดแปลงมาจาก วิจัยเรื่องประสิทธิผลของโปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในพนักงานขนมูลฝอยของ (สุปรีย์ เดชา และ สมคิด ปราบภัย, 2561) เป็นโปรแกรมฝึกอบรมในการเสริมสร้างความรู้ นวัตกรรมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และติดตามกระตุ้นเตือน โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการ ดังนี้

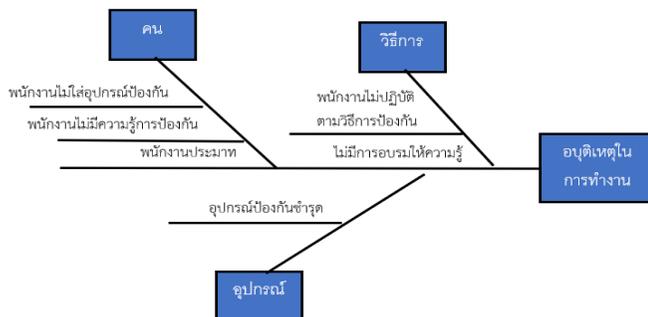
ตารางที่ 1 แผนการดำเนินโปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

ชื่อกิจกรรม	วิธีดำเนินกิจกรรม
เสริมสร้างความรู้	จัดอบรมบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายการจัดการข้อมูลฝอย และการป้องกันอันตรายโดยการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล โดยใช้เอกสารประกอบการบรรยายแบบ อธิบายแบบในที่ประชุม อธิบายให้พนักงานทำความเข้าใจ ตามคู่มืออาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานสำหรับพนักงานจัดการข้อมูลฝอย โดยแบ่งหัวข้อเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่ ความอันตรายจากข้อมูลฝอย และการป้องกันอันตรายโดยการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล หัวข้อละ 1.30 ชั่วโมง
นวัตกรรมอุปกรณ์ป้องกัน	แนะนำวิธีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล อย่างถูกวิธีเพื่อให้พนักงานข้อมูลฝอยสวมใส่ขณะปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง พร้อมทั้งแนะนำวิธีการใช้งาน การเก็บรักษา
ติดตามกระตุ้นเตือน	แต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มพนักงานข้อมูลฝอย ทำหน้าที่ตักเตือนควบคุมพฤติกรรมพนักงานข้อมูลฝอยให้มีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอย่างเหมาะสม และรายงานพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลต่อหัวหน้าฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข โดยทำการบันทึกข้อมูลในแบบรายงานพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลต่อหัวหน้าฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข โดยทำการบันทึกข้อมูลในแบบรายงานพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตราย ซึ่งมีสื่อประกาศข้อตกลงในการปฏิบัติงานของพนักงานข้อมูลฝอย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามพฤติกรรมและความรู้ความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานข้อมูลฝอย จำนวน 45 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบสอบถามความรู้การป้องกันอุบัติเหตุพฤติกรรมการทำงานของพนักงานเก็บข้อมูลฝอย และได้นำไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป ดังนี้

1. วิเคราะห์ความรู้ของพนักงานเก็บขยะเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ได้แก่ จำนวน และร้อยละ
2. โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลหาปัญหา และสาเหตุ ตามแนวคิดและทฤษฎีแผนผังก้างปลา ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลแผนผังก้างปลา

จากการวิเคราะห์หาสาเหตุโดยใช้แผนภูมิแสดงเหตุและผล สรุปได้ว่าจากปัญหาอุบัติเหตุจากการทำงานชนมุลฝอยเกิดจาก 1) คน คือ พนักงานไม่ใส่อุปกรณ์ป้องกัน พนักงานประมาท พนักงานไม่มีความรู้การป้องกัน 2) อุปกรณ์ คือ อุปกรณ์ป้องกันชำรุดเสียหาย และ 3) วิธีการ คือ พนักงานไม่ปฏิบัติตามวิธีป้องกัน ไม่มีการอบรมให้ความรู้

3. ทำการสรุปผล เสนอแนะให้เทศบาลเพื่อเป็นตัวเลือกในการนำเครื่องมือเหล่านี้ไปประยุกต์ปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่องต่อไปในอนาคต โดยใช้วงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) และการวัดผลก่อนปรับปรุงและหลังปรับปรุง

ผลการแก้ไข

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การปรับปรุงกระบวนการทำงานและพฤติกรรมเพื่อความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนมุลฝอย เทศบาลเมืองลาดสวาย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ผลวิเคราะห์ความรู้ของพนักงานเก็บขยะเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของระดับความรู้ของพนักงานเก็บขยะเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความรู้ดีมาก (คะแนนมากกว่าร้อยละ 81)	15	33.33
ระดับความรู้ปานกลาง (คะแนนร้อยละ 61-80)	9	20
ระดับความรู้ต่ำ (คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60)	21	46.67

พบว่า พนักงานชนมุลฝอยมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 46.67 รองลงมาคือมีความรู้อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 33.33

2. ผลของการปรับปรุงความรู้

ตารางที่ 3 ผลของการผลิตภาพ

ความรู้ก่อนปรับปรุง	ความรู้หลังปรับปรุง	การเปรียบเทียบหลังการปรับปรุง
ระดับความรู้ดีมาก		
15 คน	23 - 15 = 8 คน	$\frac{8}{15} \times 100 = 53.33\%$

พบว่าจากการปรับปรุงความรู้ด้วยการใช้โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามโปรแกรม ก่อนปรับปรุงเทศบาลประสบปัญหาพนักงานมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในระดับดีมาก 15 คน หลังจากการใช้โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรม การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลเข้ามาช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันให้กับพนักงาน ส่งผลให้พนักงานมีความรู้ในระดับดีมากเพิ่มขึ้น 8 คน ร้อยละ 53.33

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษาระดับความรู้และพฤติกรรมการทำงานของพนักงานขนมูลฝอย

แบบสอบถามพฤติกรรมและความรู้ความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานขนมูลฝอยได้สรุปผลระดับความรู้การป้องกันอันตราย และพฤติกรรมการทำงานของพนักงานเก็บขนมูลฝอยได้ โดยสามารถศึกษาความรู้ต่าง ๆ ของพนักงานขนมูลฝอย จำนวน 45 คน ได้ผลสรุปพนักงานขนมูลฝอยมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 46.67 รองลงมาคือมีความรู้อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 33.33

2. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงาน

การวิเคราะห์หาสาเหตุโดยใช้แผนภูมิแสดงเหตุและผล สรุปได้ว่าจากปัญหาอุบัติเหตุจากการทำงานขนมูลฝอยเกิดจาก 1) คน คือ พนักงานไม่ใส่อุปกรณ์ป้องกัน พนักงานประมาท พนักงานไม่มีความรู้การป้องกัน 2) อุปกรณ์ คือ อุปกรณ์ป้องกันชำรุดเสียหาย และ 3) วิธีการ คือ พนักงานไม่ปฏิบัติตามวิธีป้องกัน ไม่มีการอบรมให้ความรู้

3. แนวทางป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมการทำงาน

โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในพนักงานเก็บขนขยะมูลฝอย สามารถส่งเสริมให้พนักงานเก็บขนขยะมูลฝอยมีความรู้ในการป้องกันอันตราย และมีพฤติกรรมใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายมากขึ้นและส่งผลให้สามารถลดภาวะการเจ็บป่วยและบาดเจ็บจากการทำงานเก็บขนขยะมูลฝอยได้ โดยเฉพาะการใช้อุปกรณ์หมวกคลุมศีรษะปิดบังใบหน้า พร้อมหน้ากากอนามัยป้องกันฝุ่นละออง และถุงมือป้องกันของมีคมบาดและป้องกันน้ำ ที่จัดทำขึ้นและมีราคาถูก เหมาะสมกับสภาพการทำงานของพนักงาน ทำให้พนักงานมีการนำมาใช้เป็นประจำทุกวันมากขึ้น ทั้งนี้ยังคงต้องปรับเปลี่ยนการอบรมให้มีความรัดกุม ให้มีความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง โดยพนักงานที่มีความรู้ระดับดีมากหลังจากการอบรมยังคงมี จำนวน 23 คน ต่ำกว่าแผนวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA) ที่ต้องการให้มีมากกว่า ร้อยละ 70 ของพนักงานขนมูลฝอยทั้งหมด

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การนำโปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA) มาประยุกต์ใช้นั้น สามารถนำไปใช้ได้จริงสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงพฤติกรรมการทำงาน ความรู้การป้องกันอุบัติเหตุ ที่เกิดขึ้นให้เทศบาลได้อย่างดีและช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงานให้เกิดบรรยากาศน่าทำงานมากขึ้น โดยสามารถเพิ่มความรู้ในการป้องกันอุบัติเหตุ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาใช้โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ทำการวิจัยด้วยรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนหลัง ทำการทดลองกับพนักงานเก็บขนขยะมูลฝอย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุปรีย์ เตชะ และสมคิด ปราบภัย (2561) ได้ศึกษาวิจัย “การศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตราย

ส่วนบุคคลในพนักงานเก็บขยะมูลฝอย” พบว่า หลังการทดลองใช้โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในพนักงานเก็บขยะมูลฝอย พนักงานทั้งหมดมีพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายเป็นประจำ ได้แก่ การสวมเสื้อแขนยาว สวมกางเกงขายาว สวมถุงมือ สวมรองเท้าบูท และสวมหน้ากากอนามัย ร้อยละ 98.0 หรือมีพฤติกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.0, 12.4, 23.5, 96.1 และ 92.2 ตามลำดับ และส่งผลให้มีการลดลงของภาวะการเจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจและโรคผิวหนัง และการบาดเจ็บจากของมีคมในขณะปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขยะมูลฝอยได้

2. การศึกษาวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพเกี่ยวกับการดำเนินงาน โดยการนำหลักการแนวคิดและทฤษฎีข้างปลา มิงานวิจัยอื่น ๆ นิยมนำไปใช้อย่างมาก เพราะสามารถระบุที่มาของปัญหาที่ได้อย่างชัดเจน ช่วยปรับปรุงคุณภาพการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของลัลลาชมโหมม (2559) การศึกษาปัญหาและวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านเอกสารประกอบการเดินพิธีการ กรมศุลกากร ผู้ศึกษาวิจัยจึงมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาถึงปัญหาในกระบวนการให้บริการลูกค้าและกระบวนการทำเอกสารการส่งออกสินค้า 2) เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดทำเอกสารส่งออก 3) เพื่อนำเสนอแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดทำเอกสารส่งออก ดังนั้น ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บข้อมูลขั้นตอนการปฏิบัติงานของพนักงาน โดยเครื่องมือที่ช่วยในงานวิจัย คือ ผังก้างปลา หลังการปรับปรุงทำงานทำให้ความผิดพลาดลดลงไปได้ การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาทำให้งานวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์แก่องค์กร

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังปรับปรุงประสิทธิภาพความรู้พนักงานเก็บขยะมูลฝอย ของ เทศบาลเมืองลาดสวาย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับอันตรายขยะมูลฝอยนั้นเป็นความรู้ที่สำคัญในการป้องกันจากอันตรายที่จะก่อให้เกิดการบาดเจ็บหรือป่วยได้ หลังจากที่ได้ไปทำการปรับปรุงประสิทธิภาพความรู้ของพนักงานเก็บขยะมูลฝอย ของ เทศบาลเมืองลาดสวายนั้น ก่อนปรับปรุงจะมีเรื่องที่ต้องปรับปรุงอยู่ 4 เรื่อง ความรู้อันตรายจากขยะมูลฝอย ความรู้การป้องกันอันตรายโดยการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ความรู้การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลอย่างถูกวิธี ความรู้ในการกระตุ้นเตือนติดตามพฤติกรรมของพนักงานเก็บขยะมูลฝอย ส่วนหลังการปรับปรุงได้พบว่ามีการพัฒนาจากพนักงานภายในและระดับหัวหน้า มีการตระหนักถึงความสำคัญของความรู้ในการทำงานทำให้พนักงานมีความรู้ในการทำงานส่วนใหญ่ในระดับ พัฒนาปรับปรุงให้พนักงานส่วนใหญ่มีความรู้ระดับสูงเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นพนักงานทุกคนมีการร่วมมือกันในการรับฟังในการอบรมตาม โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในพนักงานขนมูลฝอยเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ออกมาตรการปลูกฝังจิตสำนึกระดับปฏิบัติ ในเชิงการเรียนรู้ และป้องกันอันตรายจากการทำงาน

2. หัวหน้าฝ่ายควรมีมาตรการควบคุมพฤติกรรมพนักงานระดับปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เทศบาลต้องมีการพัฒนาหลักสูตรโปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในพนักงานขนมูลฝอยให้มีความทันสมัยอย่างเสมอ เพื่อให้พนักงานระดับปฏิบัติการได้เรียนรู้เท่าทันถึงอันตรายจากสารเคมี หรือเชื้อโรค หรือไวรัสชนิดใหม่ ๆ เป็นต้น

2. โปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในพนักงานขนมูลฝอยจะมีประสิทธิภาพพออย่างที่สุดได้ควรจะต้องมีการได้รับสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีประสิทธิผลในเชิงปฏิบัติงาน

เอกสารอ้างอิง

นพรัตน์ เทียงคำดี. (2556). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานเก็บขยะ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. เข้าถึงได้จาก <http://www.google.co.th/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwi3z6Xv>

ลลิตดา ชมโฉม. (2559). *ศึกษาปัญหาและวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านเอกสารประกอบการเดินพิธีการ กรมศุลกากร*. เข้าถึงได้จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcims/files/56920268.pdf

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. (2553). *สุขภาพคนไทย 2553: วิฤตทุนนิยมสังคมมีโอกาส*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์ พรินตติ้งเอนด์พับลิชชิ่ง.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2561). *นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. เข้าถึงได้จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/E/054/29.PDF>

สุปรีย์ดี เตชา และสมคิด ปราบภัย. (2561). ประสิทธิภาพโปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในพนักงานเก็บขนขยะมูลฝอย เทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารควบคุมโรค*, 44(1).

Becker, M.H., Drachman, R.H. and Kirscht, J.P.A New Approach to Explaining sick role Behavior in Low-income Populations. *American journal of Public Health*, 64(3).

Nancy, E.Adams. MLIS. Bloom's taxonomy of cognitive learning objectives. *J Med Lib Assoc*, 103(3).